

**Organizacija za europsku sigurnost i suradnju
Misija u Republici Hrvatskoj**

**IZVJEŠĆE br. 18 O NAPRETKU HRVATSKE U ISPUNJAVANJU MEĐUNARODNIH
OBVEZA OD LIPNJA 2006.**

19. srpnja 2007.

SADRŽAJ

PREGLED.....	2
ZATVARANJE CETIRI PROGRAMSKA PODRUCJA	3
Reforma policije	4
Razvoj civilnog društva.....	4
Sloboda medija	4
Izbori za manjine i izborna reforma.....	5
POVRATAK I INTEGRACIJA IZBJEGLICA.....	5
Sarajevski proces	5
Dostupnost stambenog smještaja	6
Pitanja reintegracije i infrastrukture.....	7
Preostali pravosudni aspekti povratka.....	8
VLADAVINA PRAVA.....	8
Zaštita ljudskih prava i pristup pravdi.....	8
Zapošljavanje manjina u pravosuđu, državnoj i lokalnoj upravi.....	9
Procesuiranje ratnih zločina	10
ZAKLJUČCI.....	14

PREGLED

Hrvatska je od posljednjeg Izvješća o napretku iz lipnja 2006. nastavila pokazivati stabilan i značajan napredak u provedbi političkih smjernica i programa vezanih uz mandat Misije.

Do prosinca 2006. Misija je utvrdila, nakon konsultacija s predsjedateljem i Stalnim vijećem, kako su četiri područja obuhvaćena mandatom Misije, reforma medija i izbornog zakonodavstva, reforma policije i uspostava učinkovitog okvira za civilno društvo, napredovali do te mjere da aktivan rad Misije na tim područjima može prestati. U proteklih šest mjeseci postalo je jasno kako je to bila razborita odluka. Postignuća ostvarena na tim područjima uglavnom se nastavljaju, a tamo gdje se pojave pitanja, učinkovito se rješavaju bez potrebe za intervencijom sa strane.

Vlada je kroz blisku suradnju s Misijom na državnoj razini i na terenu riješila šest od osam aspekata Sarajevskog procesa o regionalnom povratku izbjeglica. Kada je riječ o dva preostala neriješena pitanja – pravicna naknada bivšim nositeljima stanarskog prava koji se ne žele vratiti u Hrvatsku te konvalidacija radnog staža ostvarenog na nekada okupiranim područjima – Vlada se na najvišoj razini obvezala uvesti konačna jamstva i postupke kojima će riješiti ta pitanja. Vlada je predložila praktična rješenja za oba otvorena pitanja, unutar i izvan okvira Sarajevskog procesa, koja je potrebno riješiti ili bilateralno ili multilateralno, nakon čega bi ostao samo konačan sporazum na sastanku ministara čime bi se ovaj važan regionalni politički pothvat priveo kraju.

Na području vladavine prava, Vlada je u srpnju usvojila nacrt *Zakona o ostvarivanju prava na pravnu pomoć* te je pružila pisana jamstva o osiguranju odgovarajućih sredstava za Ured puckog pravobranitelja i Ustavni sud. Saborsko imenovanje pet sudaca Ustavnog suda u drugoj polovici 2007. trebalo bi još više pomoći tom sudu da djeluje kao učinkovit pravni lijek. Određen napredak zabilježen je u svezi s provedbom jamstava za zapošljavanje manjina u javnim službama, ali još uvijek su potrebni konkretni planovi za provedbu i ocjenu napretka prema izrečenim ciljevima zapošljavanja manjina. Opcenito govoreći, Hrvatska je nastavila poboljšavati svoj položaj kada je riječ o uravnoteženom i poštenom procesuiranju ratnih zlocina. Međutim, potreban je dodatni napredak kako bi se osigurala ujednacena i nepristrana odgovornost, uključujući pojačanu međudržavnu suradnju u pravosuđu. Nedavni javni istupi pojedinih visokih Vladinih dužnosnika naglasili su potrebu dokidanja nekažnjavanja i promicanja nepristranog sudjenja u procesuiranju ratnih zlocina.

Krajem proljeca 2007., na inicijativu hrvatske Vlade prošireni su uspješni savjetodavni i planski plenarni sastanci održani između nadležnih ministara i Misije kako bi uključili 'plenarne sastanke na terenu' održane u pet ključnih područnih centara – Zadru, Vukovaru, Sisku, Gospicu i Kninu. Cilj plenarnih sastanaka na terenu je izravno prenijeti lokalnim vlastima, NVO-ima, manjinskim skupinama i medijima političke odluke oko kojih je postignuta suglasnost na središnjoj razini. Takvi plenarni sastanci na terenu poslali su snažnu političku poruku lokalnim vlastima u nazočnosti civilnog društva, medija i pripadnika manjina o punom opredjeljenju Vlade za ispunjavanjem obveza obuhvaćenih mandatom Misije vezano uz zapošljavanje manjina, povratak izbjeglica i pitanja ratnih zlocina te kako Vlada očekuje puno poštivanje ovih političkih odluka, posebice na područjima koja su oštećena u ratu.

Napredak na svim područjima mandata zadovoljavajući je te je omogućio Misiji zatvaranje dva područna ureda, u ožujku u Karlovcu te u lipnju u Splitu, kao i planiranje zatvaranja još dva ureda, onih u Pakracu i Gospicu, do konca rujna. Djelatnici Glavnog ureda Misije te iz susjednih Područnih ureda pokrivat će sva otvorena pitanja na tim područjima, prema potrebi.

Vlada je zacrtala kao jedan od ciljeva dovršetak svih pitanja obuhvacenih mandatom Misije do konca 2007. Zajedno s Misijom, ona je postavila konkretne ciljeve na državnoj te na lokalnoj razini. Kako bi ostvarila svoje ciljeve, Vlada mora nastaviti predano raditi na dovršetku još uvijek neprovedenih politickih smjernica i ciljeva i tijekom uobicajeno neaktivnog kolovoza te tijekom priprema za parlamentarne izbore zakazanih za studeni. Najveci izazov bit ce procesuiranje ratnih zlocina.

Tijekom prošle godine u Hrvatskoj su se pojavili dokazi o rastu opcoj svijesti i uvažavanju demokratskih vrijednosti i vrijednosti vladavine prava, kao i o sve vecoj pripravnosti prihvacanja potrebe uskladenog rada s drugim državama u regiji.

Hrvatska je zakljucila svoje uspješno jednogodišnje predsjedanje Procesom suradnje u jugoistocnoj Europi (SEECF) tako što je u svibnju bila domacin sastanka na vrhu predsjednika država i premijera SEECF-a na kojem su se države u regiji složile oko preuzimanja obveza iz Pakta stabilnosti za jugoistocnu Europu. Time je uspostavljen regionalni okvir za suradnju utemeljen na podijeljenoj odgovornosti i zajednickom vodstvu, kao i poštivanju tudeg suvereniteta. Uloga Hrvatske u koordinaciji ove tranzicije od europskog skrbništva do regionalne odgovornosti pokazala je jasno opredjeljenje Hrvatske i njezinu sposobnost uspostavljanja standarda za pružanje pomoci drugim državama u regiji koje se žele prikljuciti euro-atlantskoj zajednici.

Tijekom proteklih dvanaest mjeseci civilno društvo i demokratske institucije u Hrvatskoj nastavile su sazrijevati. Tijekom godine postignuti su sporazumi između lokalnih vlasti, NVO-a i lokalnih manjinskih vijeca. Kao rezultat toga, postepeno se pojacala kvaliteta i ucestalost interakcije između civilnog društva i lokalnih vlasti, što je dovelo do otvaranja i jacanja popularizacije sudjelovanja u procesu upravljanja. Tamo gdje su se pojavljivale bojazni vezano uz politiku Vlade prema NVO-ima i medijima, one su proizvele kontroverze u javnosti koje se mogu pozitivno usporediti s bilo kojom drugom zapadnom državom. U usporedbi s razdobljem od prije godinu dana, otvorena pitanja sve se više rješavaju kroz odgovarajuće kanale putem medija, nevladinog sektora i vladinih tijela.

Hrvatska postaje sve otvorenije društvo, što je takoder posljedica njezine rastuce svakodnevne interakcije s Europom i euro-atlantskim institucijama. Procesi pristupa Europskoj uniji i NATO-u kroz aktivne napore Hrvatske da bliže suraduje sa susjednim zemljama te priljev nekih desetak milijuna turista godišnje, pridonijeli su povezivanju Hrvatske s europskim i atlantskim društvima. Javno prihvacanje i potpora vrijednostima za koje se zalaže OESS neizravno se ogleđa kroz rastucu potporu clanstvu u EU i NATO-u, koja se sada kreće oko 50%.

Stavovi javnosti prema procesuiranju ratnih zlocina takoder se razvijaju, uz sve izraženije razmišljanje kako treba postojati odgovornost za sve teške ratne zlocine, iako je rijec o pitanju koje je i dalje osjetljivo i složeno.

ZATVARANJE CETIRI PROGRAMSKA PODRUCJA

U proteklih šest mjeseci dogadaji su pokazali kako je odluka o zakljucivanju aktivnosti Misije s 31. prosincem 2006. na podrucjima medija i izbornog zakonodavstva, razvoja civilnog društva, reforme policije te politickih i obrazovnih prava manjina bila dobra. Postignuca ostvorena na tim

područjima, uz jednu ili dvije konkretne iznimke, održala su se, a tamo gdje su se pojavila pitanja, uglavnom su bila učinkovito rješavana od strane hrvatskih institucija bez potrebe za vanjskom intervencijom. Jedno od tih područja je provedba izbora za lokalna vijeća nacionalnih manjina.

Reforma policije

Napredak u svim preostalim pitanjima na svim područjima reforme policije kojima se prethodno bavila Misija – upravljanje ljudskim resursima (HRM) unutar Ministarstva unutarnjih poslova, policija u zajednici i zločini iz mržnje, održao se u proteklih dvanaest mjeseci. Stalan napredak na tim područjima može se očekivati preko 2005 EU PHARE projekta kojim se pruža potpora reformama HRM-a u Hrvatskoj. Po završetku ovog projekta, organizacijska struktura koja je sposobna ispunjavati moderne europske policijske standarde trebala bi omogućiti dovršetak 'Smjernica za razvitak hrvatske policije' iz 2004. godine koju je izradilo Ministarstvo unutarnjih poslova uz pomoć Misije. Početkom 2007. Ministarstvo je razradilo svoju Strategiju djelovanja Policije u Zajednici usredotočenu na strategije sprejavanja kriminaliteta, uspostavljanja radnih standarda za kontakt policajce unutar programa Policije u Zajednici na državnoj razini te razmjenu najboljih iskustava između policijskih uprava. U proteklih šest do osam mjeseci broj incidenata koji uključuju zločin iz mržnje i incidenata na nacionalnoj osnovi donekle je smanjen u usporedbi s prethodnih nekoliko godina. Nikakvi konkretni razlozi nisu utvrđeni za ovaj pozitivan razvoj događaja, niti se može isključiti ponovna pojava ovih problema.

Razvoj civilnog društva

Vecina pravnih i institucionalnih uvjeta za održivi razvoj civilnog društva u Hrvatskoj sada je uspostavljena. Hrvatski model čak bi mogao poslužiti kao primjer za druge dijelove regije. U veljaci 2007. Sabor je usvojio *Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga*, nakon kojeg je u svibnju uslijedilo usvajanje *Zakona o volonterstvu*. Oba dokumenta omogućuju veću transparentnost pri dodjeljivanju državnih sredstava NVO-ima te još više potiču razvitak civilnog društva. Nastavljaju se naporima usmjereni na reguliranje statusa organizacija za javno dobro, usvajanje nacrti *Zakona o zakladama* te formaliziranje procesa konzultacija između vladinih tijela i organizacija civilnog društva. Imenovanje neovisnog stručnjaka za pitanja civilnog društva i EU integracija na mjesto voditelja Vladinog ureda za udruge iz ožujka 2007. te dugo iščekivani izbor Vladinih članova Nacionalnog vijeća za civilno društvo dodatno su ojačali civilno društvo u Hrvatskoj.

Sloboda medija

Hrvatski mediji sada uglavnom djeluju u skladu s međunarodnim konvencijama i sporazumima, a Hrvatska je u procesu dovršavanja izrade zakonskih propisa kojima se jamči sloboda medija, sloboda informiranja i sloboda izražavanja, u skladu sa standardima Europske unije i Vijeća Europe.

Izmjene i dopune *Zakona o Hrvatskoj radio-televiziji (HRT)* uglavnom su usuglašene, ali su odgođene do 2008. godine, nakon provedbe parlamentarnih izbora u studenome. Misija je nastavila savjetovati Vladu oko revizije postojećeg *Zakona o elektroničkim medijima* te predloženog nacrti *Zakona o tajnosti podataka* koji bi trebali biti usvojeni tijekom godine.

Imenovanje kvalificiranog i iskusnog kandidata za ravnatelja nacionalne televizije, HRT-a, provedeno je u svibnju u skladu sa zakonom.

Izbori za manjine i izborna reforma

I dok je cjelokupna provedba zakonskih propisa i sporazuma o manjinskim izborima zadovoljavajuća, Misija je uočila cijeli niz nepravilnosti u svezi s izborima za vijeća nacionalnih manjina (VNM) održanih u lipnju – savjetodavnih tijela lokalnim vlastima čije je djelovanje propisano *Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina (UZNM)*. Iako su sami izbori provedeni bez problema, Vlada ih je odgodila za mjesec dana, suprotno zakonskim propisima koji određuju vrijeme održavanja izbora te je jednostrano smanjila broj mjesta na kojima su se izbori za VNM-ove održali. Iako je Misija otvoreno smatrala upitnim načinom kojim se Vlada bavila ovim pitanjima, neki manjinski zastupnici u Saboru složili su se s tim promjenama tijekom političkih rasprava s Vladom. I dok je nekoliko prigovora upućeno Državnom izbornom povjerenstvu od strane istaknutih koordinacija vijeća nacionalnih manjina i dva saborska zastupnika, pripadnika manjina, kojima su se javno osporavale Vladine odluke, do danas nikakva zakonska aktivnost nije poduzeta.

Kada je riječ o izbornom zakonodavstvu, *Zakon o financiranju političkih stranaka, neovisnih lista i kandidata* usvojen je 15. prosinca 2006., dok je *Zakon o popisima biraca* usvojen 9. veljače 2007. Misija nastavlja zagovarati usvajanje posebnog zakona koji bi uređivao financiranje izbornih promidžbi.

Izmjene i dopune *Zakona o Državnom izbornom povjerenstvu (DIP)* iz 2006. usvojene u veljaci 2007. predstavljale su povratak praksi imenovanja predsjednika Vrhovnog suda kao voditelja Državnog izbornog povjerenstva (DIP-a) te dvojice sudaca Vrhovnog suda kao zamjenika voditelja, čime je zamijenjena prethodna odredba iz 2006. kojom se propisuje voditelj DIP-a s punim radnim vremenom. Povratak na sustav koji izravno uključuje suce Vrhovnog suda u visoko politizirana pitanja u suprotnosti je s Vladinim naporima usmjerenima prema reformi pravosuđa, čija je namjera osloboditi suce od nesudackih dužnosti. Ne uslijede li daljnje izmjene, suci će također nastaviti upravljati i provoditi izbore na lokalnoj razini.

POVRATAK I INTEGRACIJA IZBJEGLICA

Sarajevski proces

Sarajevski proces dao je snažan poticaj međudržavnom dijalogu o povratku izbjeglica na regionalnoj razini. Hrvatska je u tom pogledu postigla znatan napredak složivši se kako će u svoju Mapu puta uvrstiti šest od osam otvorenih pitanja utvrđenih od strane međunarodne

zajednice i ostalih država sudionica u studenom 2005. godine. Hrvatska je također prva zemlja koja je u svoju Mapu puta uvrstila točno određene financijske obveze.

U ovom trenutku dovršetak političke faze procesa, nakon usvajanja četiri Mape puta od strane nadležnih ministarstava, i dalje je uvjetovan rješavanjem dvaju preostalih otvorenih pitanja: a) sveobuhvatnim rješenjem za bivše nositelje stanarskog prava koji se ne žele vratiti u Hrvatsku i b) konvalidacijom radnog staža ostvarenog na bivšim okupiranim područjima Hrvatske.

Hrvatska Vlada predložila je da se iznalaženju sveobuhvatnog rješenja za bivše nositelje stanarskog prava koji se ne žele vratiti u Hrvatsku pristupi na bilateralnoj ili multilateralnoj osnovi izvan ovog Procesu. To su prihvatile sve države osim Srbije. Vlada se također usmeno obvezala riješiti pitanje konvalidacije na najvišoj razini. U tijeku su konzultacije sa strankama u Hrvatskoj koje su pretrpjele najveću štetu o tome kako konkretno riješiti to pitanje imajući u vidu postojeće zakonske propise.

Dugotrajne odgode u formiranju vlada u Srbiji i Bosni i Hercegovini nakon održanih izbora također su pridonijele odlaganju zakazivanja Ministarske konferencije na kojoj se očekuje usvajanje pojedinačnih Mapa puta te službeno otvaranje faze tehničke provedbe Sarajevskog procesa.

Dostupnost stambenog smještaja

Tijekom posljednjih dvanaest mjeseci, Vlada se obvezala poboljšati provedbu oba programa stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskog prava donesena 2002. odnosno 2003. godine, postavivši kao cilj ratom pogođena područja unutar „područja posebne državne skrbi“ (PPDS), odnosno glavna urbana središta izvan PPDS-a. Dovršena je izrada provedbenih planova kojima se postavljaju vremenski rokovi za procesuiranje približno 8.500 zahtjeva koji su ostali neriješeni u okviru oba programa.

Vlada se obvezala dovršiti procesuiranje neriješenih zahtjeva za stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava do kraja 2007. godine. Međutim, to i dalje ovisi o više nepredvidivih varijabli poput ishoda dokumentacije za 1.600 nepotpunih spisa bivših nositelja stanarskog prava u Srbiji; ujednačenosti prakse i poboljšanog rada područnih ureda Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka (MMTPR), posebice na ratom pogođenim područjima; te utvrđivanja odgovarajućeg žalbenog postupka. Uvjeti za kupnju stanova propisani u oba programa te jamstvo kako će se članovima obitelji moći dodijeliti ista stambena jedinica nakon smrti zaštićenog najmoprimca još uvijek nisu riješeni, ali Vlada je naznačila kako je pripravna iznaci rješenje u razdoblju poslije izbora.

Vlada se obvezala izgraditi ili kupiti približno 5.800 stanova u urbanim središtima izvan PPDS-a do kraja 2009. godine, znatno smanjivši rok prethodno zacrtan za 2011. godinu. Do danas je približno polovica rješenja bila pozitivna (633), a 70 podnositelja zahtjeva je zapravo dobilo stambeni smještaj. Do sada je kupljeno ukupno 136 stanova, ali više od polovice njih još je u izgradnji koju se planira dovršiti tijekom 2007. godine. Pojacani naponi uloženi su u kupovinu i dodjelu 400 stanova do kraja 2007. godine. Određena su odgovarajuća financijska sredstva u Državnom proračunu te se planira početak izgradnje u svim predviđenim gradovima, uključujući Zagreb, Split, Zadar, Osijek, Karlovac, Sisak i Dubrovnik.

Vlada je na ratom pogođenim područjima unutar PPDS-a utvrdila dovoljan broj raspoloživih stambenih jedinica. Međutim, potreban je popravak i nadogradnja neodgovarajućeg stambenog prostora, a bivšim nositeljima stanarskog prava mora se dati prvenstvo pred drugim

kategorijama podnositelja zahtjeva za stambenim smještajem u stambenim jedinicama u državnom vlasništvu ako se želi ispuniti Vladin cilj o dodjeli 1.000 stambenih jedinica godišnje do 2009. godine. Do lipnja je stambeni smještaj dodijeljen ukupnom broju od 329 obitelji na ratom pogodnim područjima. Vlada je nedavno poduzela korake prema ubrzanju utvrđivanja državnog vlasništva nad približno 14.000 bivših društvenih stanova unutar PPDS-a kako bi se mogla utvrditi raspoloživost stambenog prostora. Kada je riječ o uvjetima kupovine stanova dodijeljenih za stambeni smještaj bivšim nositeljima stanarskog prava na ratom pogodnim područjima, Vlada je na preporuku Misije usvojila Uredbu kojom se utvrđuje simbolična cijena usporediva s onom koja je bila na snazi devedesetih godina.

Hrvatska je i dalje jedina zemlja u regiji koja ima državni program za obnovu ratom oštećene stambene imovine. Od 195.000 uništenih stambenih jedinica, od 1996. godine obnovljeno je 142.144, i to približno 95 posto njih državnim sredstvima. Od 2003. godine, većina korisnika obnove bili su hrvatski građani srpske nacionalnosti. Hrvatski Srbi također čine većinu od 13.878 podnositelja žalbi protiv prethodnih negativnih rješenja o obnovi. Imajući u vidu stroge kriterije za ispunjavanje uvjeta za dodjelu pomoći u obnovi, MMTPR je nedavno donio odluku prema kojoj se žalbe osoba za koje se smatra kako ne ispunjavaju uvjete za obnovu mogu rješavati prema drugom, manje strogom programu pružanja državne pomoći za stambeno zbrinjavanje u obliku građevinskog materijala. Ako to alternativno rješenje bude prihvaćeno od strane podnositelja zahtjeva, pripadnika srpske nacionalne manjine, te korektno provedeno, putem tog mehanizma, koji je Misija dugo zagovarala, mogla bi se riješiti približno polovica neriješenih žalbi do kraja ove godine.

Do lipnja 2007. godine ostalo je neriješeno tek približno 60 predmeta povrata imovine od početnih 19.000. K tomu, nekoliko stotina predmeta nastalih nakon povrata imovine, poput popravka imovine devastirane od strane korisnika prilikom iseljenja, protutužbi podnesenih od strane bivših korisnika zbog neovlaštenog ulaganja u imovinu dok se nalazila pod državnom upravom i državne naknade vlasnicima za korištenje privatne imovine, čeka sustavno rješavanje. Misija procjenjuje kako je približno 100 poljoprivrednih zemljišta u zadarskom zaleđu i dalje nezakonito zaposjednuto. Program pravne pomoći koji financira Misija do danas je rezultirao rješenjem jednog predmeta, iako bi ovaj projekt mogao dovesti do pozitivnog rješenja drugih predmeta u skoroj budućnosti.

Pitanja reintegracije i infrastrukture

Kako bi se prijeratnim stalno nastanjenim osobama koje se žele vratiti u Hrvatsku pomoglo urediti njihov građanski status te u konačnici dobiti hrvatsko državljanstvo, Misija je zajedno s UNHCR-om nastavila poticati ujednacenu primjenu Vladine odluke o primjeni povoljnijih uvjeta i humanitarnih zakonskih odredbi na ovu kategoriju ljudi. To je uključivalo održavanje radionice na temu «najbolje prakse» za mjerodavne Vladine dužnosnike u veljaci, kao i nedavnu korespondenciju s potencijalnim korisnicima u Srbiji koji su prethodno zaprimili negativna rješenja o uredjenju njihova statusa temeljem prijašnjih zakonskih propisa, kako bi ih se potaklo na ponovno podnošenje zahtjeva prema sadašnjem, fleksibilnijem sustavu. Ministarstvo unutarnjih poslova obecalo je, u svjetlu autentične povezanosti tih podnositelja zahtjeva s Hrvatskom, s tim ponovnim zahtjevima postupati na pragmaticniji i fleksibilniji način.

Kao posljedica opsežnog terenskog rada i bliske suradnje Misije, MMTPR-a i Hrvatske elektroprivrede, dvije trećine od ukupno 300 povratničkih sela u kojima je utvrđena potreba uvođenja električne energije stavljeno je na popis prioriteta za ponovnu elektrifikaciju od 2004. godine. Tijekom posljednjih dvanaest mjeseci, Vlada je blisko surađivala s manjinskim zastupnicima i Misijom oko utvrđivanja prioriteta za ponovnu elektrifikaciju zajedno s

mjerodavnim vlastima koje su pokazale pozitivan stav prema rješavanju preostalih problema vezanih uz elektrifikaciju. Ako se financiranje i radovi na terenu nastave odvijati sadašnjim tempom, ponovno priključivanje praktički svih lokaliteta može biti dovršeno do kraja 2008. godine.

Slično tomu, u svrhu pružanja potpore te stavljanja na listu prioriteta radova oko poboljšanja vodoopskrbnog sustava i stanja cesta na područjima na kojima se odvija povratak manjina, Misija trenutno pruža stručnu pomoć i savjete u okviru Projekta društvenog i gospodarskog oporavka (SERP) vrijednog 60 milijuna eura, kojeg sufinanciraju MMTPR i Svjetska banka, kako bi se pružila financijska potpora projektima za gospodarski razvitak na ratom pogođenim područjima usredotočenim na infrastrukturu, razminiranje, socijalnu uključenost i poduzetništvo.

Preostali pravosudni aspekti povratka

Medu preostalim otvorenim pitanjima nalaze se brojni pojedinačni sudski predmeti vezani uz povrat privatne imovine, uključujući poljoprivredno zemljište i poslovne prostore, sudske odluke o ukidanju stanarskog prava te državnu naknadu za štete na imovini vezane uz sukob koje su posljedica takozvanih «terorističkih djela». Kako je država jedna od strana u mnogim od ovih pojedinačnih sudskih postupaka ili je na neki drugi način uključena u pravni spor, mogla bi pozitivno riješiti ove predmete u kratkom roku tako što bi ih odbacila ili riješila izvan suda. Posebnu zabrinutost pobudjuju tekuci postupci za ukidanje stanarskog prava osobama koje su bez prekida živjele u svojim bivšim društvenim stanovima, kao i ukinuća temeljena na sudjelovanju u neprijateljskim aktivnostima, u kojima se ne slijedi tumačenje Ustavnog suda. Pojašnjenje pravnih pitanja koja se odnose na sudske odluke o ukidanju stanarskog prava moglo bi uskoro stići s Europskog suda za ljudska prava koji je prethodno utvrdio kako je naknada koju je Vlada pružila vlasnicima za korištenje njihove imovine bila neadekvatna.

VLADAVINA PRAVA

Zaštita ljudskih prava i pristup pravdi

Učinkoviti pravni lijekovi koji se odnose na ljudska prava od ključne su važnosti za sve građane Hrvatske, a posebice za nacionalne manjine, raseljene osobe i izbjeglice. Misija se stoga usredotočila na jačanje hrvatskih institucija za ljudska prava, pučkog pravobranitelja i Ustavnog suda. Predsjednik Vlade u svibnju je dao pisano jamstvo kako će Vlada osigurati povećana sredstva za ove institucije. Ovo jamstvo, koliko god dobrodošlo, potrebno je dodatno konkretizirati, posebice kako bi se osigurala dodatna sredstva za aktivnosti pučkog pravobranitelja na terenu, što je dosad financirala Misija.

Ustavni sud je nastavio s proširivanjem svoje uloge u osiguranju poštivanja ljudskih prava, ali ostaju praznine u njegovoj učinkovitosti kao suda koji predstavlja krajnji pravni lijek u predmetima koji se odnose na ljudska prava. Kao posljedica toga, Europski sud za ljudska prava i dalje služi kao primarni pravni lijek za pojedina pitanja vezana za ljudska prava koja u Hrvatskoj pobuduju zabrinutost, uključujući ona koja se odnose na raseljene osobe, izbjeglice i manjine. Učinkovitost Ustavnog suda također se potkopava kada se druga državna tijela ne pridržavaju njegovih odluka, kao što je slučaj s odlukom koja nije provedena devet godina navedenom u lipanjskom izvješću Ustavnog suda Saboru.

Tijekom 2007. godine, Sabor će kroz imenovanje devet od trinaest sudaca Ustavnog suda biti u prilici osigurati da Ustavni sud postane snažnija i učinkovitija institucija. Imenovanja će predstavljati prve važnije promjene u sastavu Ustavnog suda od vremena Vlade bivšeg predsjednika Franje Tuđmana. Nakon nekoliko mjeseci odlaganja, Sabor je sredinom lipnja popunio prvo mjesto. Sredinom srpnja, neposredno prije ljetne stanke, u Saboru su tijekom tri dana održani razgovori s 24 kandidata te je održano glasovanje koje je uključivalo skraćeni popis od deset kandidata, slijedom čega je troje kandidata dobilo dostatan broj glasova za imenovanje. Proces imenovanja pet dodatnih sudaca na jesen, u razdoblju koje prethodi parlamentarnim izborima, trebao bi se provesti na transparentan način, što pruža potporu neovisnosti i autoritetu Ustavnog suda.

Sredinom srpnja, Sabor se također složio raspraviti nacrt zakona koji je Vlada predložila vezano uz uspostavu sustava besplatne pravne pomoći u građanskim predmetima. Prema prijedlogu zakona, pravne usluge za određene vrste predmeta bile bi na raspolaganju 2009. godine. Misija će nastaviti inzistirati na temeljitom razmatranju predloženog sustava i provedbi novih zakonskih propisa već 2008. godine. Tijekom posljednjih 12 mjeseci, Misija je nastavila s financiranjem projekata kojima se osigurava pravna pomoć za izbjeglice i raseljene osobe, čime je ukupan iznos dodijeljenih sredstava od 1999. godine dosego više od 500.000 €

Zapošljavanje manjina u pravosuđu, državnoj i lokalnoj upravi

Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina (UZNM) jamci zapošljavanje nacionalnih manjina na svim razinama državne službe – uključujući državnu i lokalnu upravu, što uključuje i policiju – te u pravosuđu. Iako je pravni okvir uspostavljen, potrebni su još konkretni planovi za provedbu i sredstva za procjenu napretka u ostvarivanju navedenih ciljeva. Provedba je posebice važna na područjima povratka izbjeglica, uz činjenicu kako je povezanost s povratkom izricito naznačena u Sarajevskoj deklaraciji. Kako bi se omogućilo ispunjavanje obveza vezanih uz jamstva o zapošljavanju manjina, Misija i Vlada zajednički su organizirale dva okrugla stola za predstavnike lokalnih i državnih vlasti, uz planirani dodatni okrugli stol koji će se održati u drugoj polovici 2007. godine.

Vlada je u svibnju usvojila *Plan prijama u državnu službu* za 2007. godinu koji po prvi put sadrži ciljeve za prijam pripadnika manjina u državnu upravu. Od približno 21.200 državnih službenika zaposlenih na državnoj razini (isključujući Ministarstvo unutarnjih poslova), otprilike tri posto su pripadnici manjina, u usporedbi s ukupnim brojem manjinskog stanovništva koji iznosi 7,5 posto. Planom se predviđa ispuniti cilj prema kojem bi pripadnici nacionalnih manjina predstavljali 7,5 posto od ukupnog broja novih zaposlenika, s time da su najveći ciljevi postavljeni za Ministarstvo pravosuđa i Ministarstvo unutarnjih poslova. Statistički podaci o rasprostranjenosti manjina diljem zemlje te o pojedinačnim manjinskim skupinama imat će važnu ulogu u punoj ocjeni provedbe. Prikupljanje takvih podataka otežava činjenica kako je većina statističkih podataka vezano uz policiju označena zakonski kao državna tajna.

Od gotovo 4.000 državnih službenika zaposlenih na županijskoj razini, 6 posto cine manjine, što je broj koji se približava državnom prosjeku za zastupljenost manjina. Međutim, kako postotak manjina na županijskoj razini znatno varira od županije do županije u usporedbi s državnim prosjekom, Planom je predviđen opći cilj prema kojemu bi se zaposlilo dodatnih 25 posto pripadnika manjina, s najvišom zastupljenošću zacrtanom za dvije županije u istočnoj Slavoniji.

Od više od 60 jedinica lokalne i područne samouprave koje imaju obvezu donijeti plan prijama u službu za lokalne uprave na osnovi popisa stanovništva iz 2001. godine, samo je njih 11 posto to i učinilo. Prema podacima Vlade, sve takve jedinice lokalne i područne samouprave zajedno zapošljavaju oko 65 posto pripadnika manjina u odnosu na njihovu razmjernu zastupljenost. Neke od jedinica lokalne i područne samouprave tvrde kako nisu u mogućnosti provesti UZNM, jer nemaju slobodnih odnosno novih radnih mjesta ta zbog nepreciznih informacija o nacionalnom podrijetlu svojih zaposlenika i podnositelja zamolbi za zaposlenje.

Statistički podaci Ministarstva pravosuđa pokazuju kako su pripadnici manjina do svibnja 2007. godine, na razini cijele države, činili otprilike četiri posto svih sudaca, od čega je njih 2,5 posto bilo srpske nacionalnosti. Ovi statistički podaci ukazuju na to kako je zastupljenost pripadnika manjina u pravosuđu od 2002., uključujući osobe srpske nacionalnosti, u biti ostala jednaka. Dodatni statistički podaci potrebni su kako bi se ocijenilo kako su pojedinačne manjinske skupine zastupljene u svim tijelima pravosuđa. Kriterij prema kojem će Državno sudbeno vijeće i Državno odvjetničko vijeće osigurati manjinsku zastupljenost prilikom imenovanja kako sudaca tako i državnih odvjetnika, nisu još određeni. Ministrica pravosuđa naglasila je kako će manjinska zastupljenost u pravosuđu biti osigurana u kontekstu procesa reforme pravosuđa što uključuje smanjenje broja sudova. Potreba usklađivanja napora unutar reforme s provedbom UZNM-a i dalje predstavlja izazov, posebice na područjima sa značajnim manjinskim pucanstvom.

Dužnosnici s pravom ukazuju na potrebu da se manjine pozovu na svoj status manjine tijekom postupka zapošljavanja kao bi imali koristi od zakonske prednosti ponudene kvalificiranim kandidatima «pod jednakim uvjetima». Međutim, isto tako je točno kako dužnosnici trebaju stvoriti ozračje i utvrditi postupak prijama u službu koji će olakšati i potaknuti osobe na izjašnjavanje o njihovom manjinskom statusu. Također nije riješeno na koji način bi dužnosnici trebali uskladiti jamstva za manjine sadržana u UZNM-u s jamstvima o prednosti za druge kategorije podnositelja zamolbi za zaposlenje, uključujući branitelje i nemoćne osobe.

Procesuiranje ratnih zlocina

Tijekom protekle godine Hrvatska je i dalje bila vrlo aktivna u procesuiranju ratnih zlocina. Do lipnja, Misija je pratila otprilike 90 predmeta koji su obuhvaćali više od 280 osoba kroz istrage, četrnaest prvostupanjskih sudova i Vrhovni sud, kao i postupke izručenja u trećim zemljama. Osamnaest sudenja bilo je u tijeku, uključujući sudenje Rahimu Ademiju i Mirku Norcu, za koje je optužnica ustupljena od strane Haškog tribunala prema Pravilu 11 bis. Vodeni su i postupci u predmetima «2. kategorije» na osnovi istražnog materijala koji je prebačen iz Ureda glavne tužiteljice Haškog tribunala.

Hrvatska je općenito nastavila poboljšavati svoje rezultate po pitanju ujednačenog i poštenog procesuiranja ratnih zlocina. Nekoliko zlocina pocinjenih nad osobama srpske nacionalnosti, koji nisu bili procesuirani, istraženo je, i sudenja su ili u tijeku ili tek predstoje. Ti predmeti, međutim, i dalje su izuzeci. Postoji stalna potreba utvrđivanja odgovornosti za zlocine koje su pocinili pripadnici hrvatskih oružanih snaga, na primjer, zlocini poput onih na kojima se temelji predmet Ademi-Norac. Državni odvjetnici i dalje su se susretali s onim što nazivaju «zid

šutnje», koji ometa istragu i procesuiranje takvih slucajeva. Neke upitne odluke o oprostima od strane vojnih sudova tijekom sukoba mogu na neprimjeren način štiti pripadnike oružanih snaga.

Iako sve manje, čimbenik nacionalnog podrijetla i dalje je utjecao na to tko je i za koje zločine bio procesuiran, s nerazmjernom zabilježenim u vrsti počinjenja za koje su osobe bile optužene, kvalificiranju optužbi i visini kazni. Utjecaj nacionalne pristranosti koja je postojala prije, i dalje se osjećao tijekom nastavka suđenja u predmetima iz ranijih godina kada su osobe srpske nacionalnosti optuživane u velikim skupinama, uz neznatnu individualiziranu odgovornost, te za vrste zločina ili počinjenja za koje se osobe hrvatske nacionalnosti nije procesuiralo. Kao i u prethodnim razdobljima, postupci i osuđujuće presude u odsutnosti gotovo su se isključivo odnosili na osobe srpske nacionalnosti. Nepravilnosti u kakvoći obrane od strane branitelja imenovanih po službenoj dužnosti – uključujući višestruko zastupanje – nerazmjerno su utjecale na optuženike srpske nacionalnosti. Služba u hrvatskim oružanim snagama, s druge strane, i dalje korištena kao olakotna okolnost iako je služba u vojnoj postrojbi bukvalno *sine qua non* za svaku optužbu za ratni zločin. Stoga se, unatoč tomu što je zabilježen napredak u smislu ujednačenijeg tretmana tijekom postupka, u cjelini sustav je i dalje nastavio primjenjivati različite standarde za utvrđivanje odgovornosti, po svemu sudeći na osnovi nacionalnog podrijetla.

Hrvatska u većini slučajeva nije koristila prednost neutralnijeg okruženja osiguranog «posebnim sudovima za ratne zločine». Tijekom više od tri godine od usvajanja zakonskog propisa kojim se tim sudovima daju ovlasti, tek je 5 predmeta prebaceno na posebne sudove, poglavito u Zagreb. Velika većina predmeta i dalje se istražuje i sudi u zajednici u kojoj su ratni zločini i počinjeni, što pobuđuje zabrinutost glede sudjelovanja svjedoka te poštenog suđenja okrivljenicima. Prva prebacivanja predmeta na posebni sud zbog bojazni glede nepristranosti i zastrašivanja svjedoka odnose se na dva predmeta protiv neovisnog saborskog zastupnika Branimira Glavaša.

Iako je broj suđenja koja se u potpunosti provode u odsutnosti ostao malen, sudski postupci protiv više od polovice svih optuženih kojima se trenutno sudi, vode se u odsutnosti. Osuđujuće presude donesene u odsutnosti u prošlosti zaokupljaju kako hrvatsko pravosuđe tako i pravosuđa u trećim zemljama koja razmatraju zahtjeve za izručenjem. Postoji sve veće službeno priznavanje kako su barem neke od konačnih osuđujućih presuda donesenih u odsutnosti manjkave. Međutim, trenutno ne postoji mehanizam za reviziju konačnih presuda, osim ako ne dođe do uhicenja i ponovnog suđenja optuženicima u Hrvatskoj. Misija i dalje preporuča kako treba iznaci način za reviziju konačnih osuđujućih presuda donesenih u odsutnosti, koje su često bile rezultat postupaka sa slabim zakonskim jamstvima. Upitne osuđujuće presude donesene u odsutnosti općenito se negativno održavaju na hrvatsko pravosuđe te posebice na postupke procesuiranja ratnih zločina.

Tijekom proteklih 12 mjeseci ponavljanje postupaka i dalje je bilo često. Vrhovni sud smanjio je broj zaostalih žalbi u razdoblju od 2006. do 2007., rješavajući brojne predmete koji su čekali neriješeni više od tri godine – kašnjenje za koje je Europski sud za ljudska prava zaključio da predstavlja kršenje prava na pošteno suđenje. Odgode od strane Vrhovnog suda onemogućile su ponovna suđenja u nekoliko predmeta zbog smrti optuženika i svjedoka do kojih je došlo u međuvremenu, uzrokovale prekoracenje dužine kazni za određene osuđujuće presude. Nekoliko osoba oslobođenih od optužbi i dalje je bilo u opasnosti od mogućeg procesuiranja i do pet godina.

Medusobna veza hrvatskih postupaka i onih na Haškom tribunalu postala je sve očitija protekle godine. Ustupanje optužnice Ademi/Norac kao i istražnih materijala u predmetima «2. kategorije» i «3. kategorije» od strane Haškog tribunala, pokazalo je kako je procesuiranje ratnih

zlocina u Hrvatskoj ušlo u novu fazu, uz povecanu odgovornost i aktivnost, posebice u odnosu na zlocine pocinjene od strane pripadnika hrvatskih oruzanih snaga.

Istovremeno, hrvatski politicari na najvisoj razini nastavili su izjednacavati interese haških optuženika iz Hrvatske s interesima države. Ucinak ove poruke na ozracje u kojemu se odvijaju procesuiranja pred domacim sudovima te ucinak na javnost, svjedoke, državno odvjetništvo i sudstvo, u suprotnosti je sa zakonskom obvezom nepristranog procesuiranja ratnih zlocina. Napor u ujednacavanju stava Vlade ucinila je ministrica pravosuda i njezine zamjenice tijekom plenarnih sastanaka na terenu u svibnju i lipnju kada su u svojim izlaganjima naglasile opredijeljenost Vlade da stane na kraj nekažnjavanju i pristranom sudenju ratnih zlocina. Naglašena je takoder uloga lokalnih dužnosnika u stvaranju pozivnog ozracja u kojem se mogu voditi sudenja za ratne zlocine. S druge strane, iako *Knjiga nestalih osoba na podrucju Hrvatske*, koju je u veljaci izdao Medunarodni crveni križ, ukljucuje preko 2.100 osoba, neovisno o njihovoj nacionalnosti, državljanstvu ili opredijeljenosti u ratu, potpredsjednica Vlade koja je zaduzena za tu problematiku te za pitanja branitelja bila je selektivna kada je rabila taj broj. U nekim javnim izjavama navodio se taj broj dok je u drugim slucajevima navodila kako Hrvatska traga za 1.100 osoba, što je broj koji odgovara u prvom redu nestalim Hrvatima.

Glavni državni odvjetnik, u partnerstvu sa svojim kolegama iz drugih država bivše Jugoslavije, nastavio je utirati put medudržavnoj suradnji. Konkretni koraci poduzeti su 2007. vezano uz ustupanje dokaza Srbiji i Crnoj Gori za pokretanje postupaka u tim državama protiv osoba koje su Hrvatskoj nedostupne. Malen ili gotovo nikakav pomak nije ucinjen od strane Ministarstava pravosuda u regiji po pitanju reforme onih zakona koji u znacajnoj mjeri ogranicavaju medudržavnu pravosudnu suradnju, što rezultira nekažnjavanjem optuženika koji se nalaze izvan granica države koja ih tereti za zlocine. Razliciti pristupi državnih odvjetnika i sudaca postali su sve ocitiji jer sudovi traže da se optuženicima sudi u odsutnosti, dok državni odvjetnici traže da se optuženicima sudi u njihovoj nazocnosti, cak i ako se sudenje odvija izvan granica Hrvatske.

Uzimajuci u obzir do sada postignute rezultate te imajući u vidu predstojeće razdoblje, Misija i Vlada nastavit će se baviti sljedećim pitanjima:

- 1) Nastavit će se održavati redoviti plenarni sastanci s ministricom pravosuda, glavnim državnim odvjetnikom i predstavnicima Vrhovnog suda kako bi se, između ostaloga, poboljšala ili unaprijedila medudržavna suradnja, zaštita i integritet iskaza svjedoka, uključujući i integritet postupaka, odgovarajuće zastupanje optuženika, mehanizam za reviziju konacnih osudujucih presuda donesenih u odsutnosti, uspostavljanje ujednacenog i opće primjenjivog praga za procesuiranje ratnih zlocina kojim će se dokinuti etnicke razlike, uključujući obnovljene napore u utvrđivanju odgovornosti za neriješene ratne zlocine te stvaranje društvenog i politickog ozracja koje je neutralnije i ne dopušta zastrašivanje sudaca, pravosudnog osoblja i svjedoka;
- 2) Ohrabrivat će se susreti na najvisoj razini između regionalnih celnika kako bi se osigurala politicka potpora prijelaznim mjerama u izgradnji povjerenja te zakonodavnoj reformi kojima bi se omogućila opsežnija medudržavna pravosudna suradnja u postupcima za ratne zlocine;
- 3) Ohrabrivat će se veca uporaba mogućnosti prebacivanja sudenja s lokalnih na posebne sudove kao bi se poboljšala nepristranost u postupcima;
- 4) Suradivat će se s predsjednikom Vrhovnog suda i Pravosudnom akademijom kako bi se poboljšala kakvoća postupaka za ratne zlocine, s posebnim naglaskom na suce;
- 5) Radit će se na poboljšanju kapaciteta NVO-a kako bi preuzeli vecu ulogu u pracenju predmeta ratnih zlocina;

- 6) Nastavit će se s iznalaženjem primjerenog oblika osiguranja neovisnog i stručnog pracenja postupaka za ratne zločine koji su pokrenuti pred domaćim sudovima;
- 7) Utvrdit će se, sukladno sporazumu Haškog tribunala i OEES-a iz 2005. godine, prihvatljivi načini za pracenje predmeta koji je preuzet prema Pravilu 11 bis kao i predmeta „2.kategorije“.

ZAKLJUCCI

Napori hrvatske Vlade tijekom proteklih 12 mjeseci znatno su je približili ispunjenju obveza i odgovornosti sadržanih u mandatu. Poboljšanja ne znace savršenstvo.

Jasno je kako postoji cvrsto utemeljeno demokratsko ozracje, otvorenost društva i sve veca transparentnost u radu državnih tijela, koje ce Hrvatska nastaviti poboljšavati na svom putu prema ostvarenju dva cilja, clanstvu u EU i NATO-u.

Neka pitanja, poput izgradnje i dodjele odgovarajuceg stambenog smještaja bivšim nositeljima stanarskih prava te popravka infrastrukture u zajednici na podrucjima u koja se vracaju pripadnici manjina, podesne su za donošenje ocjene na osnovi brojcanih pokazatelja. Oni su zabilježeni odnosno moci ce ih se potvrditi tijekom narednih 18 mjeseci do dvije godine.

Zakljucivanje politicke faze Sarajevskog procesa sada ovisi o naporima zemalja sudionica u rješavanju pitanja pružanja pomoci bivšim nositeljima stanarskih prava koji se nalaze u Srbiji ili Bosni i Hercegovini i ne žele se vratiti u Hrvatsku. Misija smatra kako bi se to pitanje moglo riješiti bilateralnim putem, pod uvjetom da se medudržavni razgovori usredotoce na pragmaticna i trajna rješenja ukljucujucu potrebnu razmjenu podataka o preostalim neriješenim predmetima koji se odnose na izbjeglice. Misija ce i nadalje poticati Vladu u rješavanju pojedinačnih sudskih predmeta koji se odnose na imovinu, stanarska prava i „teroristička djela“ u kojima je ona jedna od strana u postupku ili na neki drugi nacin sudjeluje u sudskom sporu.

Druga pitanja, poput funkcioniranja slobode medija i suradnje civilnog društva s lokalnim državnim tijelima, moraju se ocjenjivati na kumulativnoj, trajnoj osnovi. Pozitivni rezultati nisu zabilježeni podjednako u svim dijelovima zemlje, ali je na ova dva podrucja ocito, na primjer, kako je Hrvatska prešla kritičnu točku te nema potrebe za pretjeranom zabrinutošću kako ce se dosadašnja postignuća raspršiti ili nestati u doglednoj budućnosti.

I dalje je potreban napredak u reformi policije, no aktivno sudjelovanje Francuske i Europske komisije unutar predloženog PHARE programa trebalo bi osigurati nastavak napretka na ovom podrucju.

Iako su odluke Vlade, koje su utjecale na nedavne izbore za manjinska vijeca, bile upitne, predstavnici manjina imaju pristup potrebnim zakonskim propisima i ustanovama na kojim se takve odluka osporavaju.

Opredijeljenost Vlade za jacanje ključnih institucija koje se bave ljudskim pravima, poput Ustavnog suda i puckog pravobranitelja, ohrabrujuca je kao i opredjeljenje za uspostavu besplatne pravne pomoci u parničnim postupcima. Zaključne aktivnosti na ovim podrucjima tek treba poduzeti, a ocekuju se prije kraja godine. Misija ce nastaviti poticati Sabor u imenovanju sudaca Ustavnog suda koji ce biti u mogućnosti dodatno pomoci aktivnosti Suda kao ucinkovitog pravnog lijeka kada zapocne postupak izbora preostalih pet sudaca u drugoj polovici 2007.

Napredak je postignut u provedbi jamstava za prijam manjina u javnu službu. Misija ce nastaviti poticati razvoj konkretnih planova za takvo zapošljavanje te nacina za utvrđivanje napretka u ostvarivanju zacrtanih ciljeva vezano uz zapošljavanje manjina.

Hrvatska je nastavila postizati sve bolje rezultate u postizanju uravnoteženog i poštenog procesuiranja ratnih zlocina. Misija nastavlja pružati pomoc Hrvatskoj u poboljšanju kakvoce i nepristranosti postupaka za ratne zlocine. Misija takoder suraduje s Vladom u osnaživanju medudržavne pravosudne suradnje, održavajući plenarne sastanke kako u Ministarstvu pravosuda tako i na terenu. Nedavne izjave u javnosti od strane visokih Vladinih dužnosnika naglasile su potrebu stvaranja odgovarajućeg politickog i društvenog ozračja u kojem se takvi postupci provode.

Misija je takoder bila domacin petog sastanka u okviru Palickog procesa o medudržavnoj pravosudnoj suradnji te je s predsjednikom Vrhovnog suda i ravnateljem Pravosudne akademije razgovarala o planovima za strucno usavršavanje sudaca kako bi se poboljšala kakvoća postupaka. Kako se bilježi napredak na ovim podrucjima, potrebno je iznaci rješenja za nastavak pracenja ogranicenog broja predmeta ustupljenih od strane Haškog tribunala kao i veceg broja postupaka pokrenutih pred domacim sudovima.

Na nedavnom skupu „Croatia Summit 2007“, koji je u organizaciji Vlade RH održan u Dubrovniku, predsjedatelj OEES-a, Miguel Angel Moratinos, izrazio je svoj stav u korist zaključenja Misije do kraja ove godine. U tom smislu izjavio je sljedeće: „*Pozivam vlasti na blisku suradnju s Misijom OEES-a u Republici Hrvatskoj kako bi se ispunile preostale obveze i odgovornosti ususret sastanku Ministarskog vijeca OEES-a u studenome.*“ Tim je rijecima predsjedatelj Moratinos zatražio od Vlade RH poduzimanje potrebnih aktivnosti u rješavanju preostalih pitanja iz mandata. U tom je smislu Vlada RH izrazila svoju opredijeljenost za:

- Izgradnju i dodjelu 1400 stanova bivšim nositeljima stanarskih prava u 2007;
- Osiguranje cvrstih, dokumentiranih jamstava da ce preostalih 5600 stanova biti izgradeno i dodijeljeno do kraja 2009;
- Prakticno rješavanje otvorenih pitanja proizašlih iz Sarajevskog procesa, uključujući konvalidaciju i bilateralne sporazume sa Srbijom i Bosnom i Hercegovinom kako bi se pružila pomoc izbjeglicama koje su donijele odluku da se nece vratiti;
- Osiguranje potrebnih jamstava da ce Ured puckog pravobranitelja i Ustavni sud dobiti financijsku i politicku potporu;
- Usvajanje nacrtu Zakona o ostvarivanju prava na pravnu pomoc;
- Unapredenje jamstava za zapošljavanje nacionalnih manjina u državnoj službi;

Tijekom svog obracaanja pred Stalnim vijecem OEES-a 10. srpnja, hrvatski premijer Ivo Sanader, ponovio je svoje cvrsto opredjeljenje za nastavak aktivnosti sve do ispunjenja mandata do kraja 2007. Takoder je u potpunosti zajamcio kako ce se riješiti pitanja koja su ostala neriješena, dodajući kako ce Hrvatska i dalje otvorena za iznalaženje najprikladnijeg rješenja i oblika za pracenje postupaka ratnih zlocina u slucaju dovršetka mandata.

Rješavanjem tih pitanja, poglavlja iz mandata koja se odnose na povratak i integraciju i vladavinu prava bit ce u dovoljnoj mjeri dovršena. Medutim, i nadalje ce biti važno iznaci rješenje za nastavak pracenja sudenja za ratne zlocine pred domacim sudovima dok Hrvatska ne zadovolji medunarodne standarde i/ili bude u mogucnosti ucinkovito pratiti sudenja bez bilo cije pomoci.

Hrvatskoj je iskazano povjerenje vezano uz cinjenicu da ce ona uciniti sve kako bi zakljucila poglavlje koje se odnosi na povratak izbjeglica; na tom tragu, Hrvatskoj bi se moglo iskazati povjerenje i da ce osigurati provodenje sudenja sukladno medunarodnim standardima, što se Vlada obvezala uciniti u doglednoj buducnosti.